

Programma aansluiting wind op zee (PAWOZ) - Eemshaven

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat wil door middel van het programma aansluiting wind op zee – Eemshaven (PAWOZ – Eemshaven) gevolgd door een projectprocedure 4,7 gigawatt (GW) elektronen via elektriciteitskabels in de Eemshaven aansluiten rond 2031. De 4,7 GW komt van de windgebieden Ten noorden van de Waddeneilanden (0,7 GW) en Doordewind (4,0 GW). Hierbij wordt ook onderzocht wat de capaciteit van de routes is voor het transport van energie na 2031, wanneer naast elektriciteit ook waterstof als energiedrager in beeld is. De eerdere RCR-procedure voor de aanlanding van het windgebied Ten noorden van de Waddeneilanden gaat hiermee op in het nieuwe programma. Alle opgedane kennis uit de eerdere procedure en de ingebrachte zienswijzen worden meegenomen in het nieuwe programma.

Royal HaskoningDHV heeft in de zomer van 2021 een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke routes voor kabelverbindingen door de Waddenzee (Innovatie Doorkruising Waddengebied). Uit dit onderzoek zijn 7 routes gedestilleerd. Dit wordt uitgebreid met een 8e route, de 'Oude Westereems route'. Deze route volgt de natuurlijke geul (die ook als vaargeul wordt gebruikt) ten westen van de kunstmatige vaargeul door de Eems. Deze 8 routes vormen de basis van het programma en zijn weergegeven op onderstaande kaart.

Eind maart is het programma van start gegaan met een live bijeenkomst waar ongeveer 100 direct betrokkenen aanwezig waren. Dit wordt gevolgd door de publicatie van de startnotitie en het participatieplan in het 2e kwartaal. Eind 3e kwartaal zal de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gaan.

Type project:	Hoogspanning
Type coördinatie:	Programma
Fase:	Procedurefase
Initiatiefnemer:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Verantwoordelijk ministerie:	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Informatie

Bureau Energieprojecten:

- [Programma aansluiting wind op zee \(PAWOZ\) - Eemshaven](#)

Kamerbrieven (selectie)

- [Kamerbrief over verkenning aanlanding wind op zee 2030 | 02-12-2021](#)

Betrokken partijen

Overheden

- Gemeenten: Het Hogeland en Schiermonnikoog, Ameland en Noardeast-Fryslân
- Waterschappen: Noorderzijlvest en Wetterskip Fryslân
- Provincies: Groningen en Fryslân
- Rijkswaterstaat Noord-Nederland
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Belanghebbenden

- Bewoners van betrokken gemeenten
- TenneT
- Gasunie
- Beheerders van natuurgebieden
- Grondeigenaren
- Groningen Seaport
- Belangenverenigingen zoals Omgevingsberaad Waddengebied en LTO Noord
- Wasserstraßen- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes (WSV) en de Duitse autoriteiten voor het Eems-Dollard Verdrag-gebied

---

Proces

Zie [Toelichting procedure rijkscoördinatie regeling](#) (RCR).

Voorfase

- **2 december 2021**
Aankondiging programma door staatssecretaris Klimaat en Energie.

Procedurefase: Publicatie voornemen project

- **28 maart 2022**
Startbijeenkoms programma aansluiting wind op zee - Eemshaven

---

Omgeving (activiteiten EZK)

Vanaf de aanvang van een project staat EZK in direct contact met betrokken partijen, individuele belanghebbenden en de (potentiële) initiatiefnemers. Met betrokken overheden overlegt EZK op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat